Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XC. perueniens vsque ad DCC.XIV. nempe à Gregorio Magno Romano Pontifice, vsque ad Gregorium secundum

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annvs 663. Vitaliani Pap. Annus 9. Constantis Imp. Annus 22.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15007

Visual Library

fuerit propagatus. De Longobardis audiſti, ab eis plures in honorem eiuſdem ſancti Ioannis, teſte Paulo diacono, erectas fuiſſe baſilicas, vt de aliis vbique locorum extructis modo taceamus. Quod enim teſtificatione Domini adeo ipſe meruit commendari, idcirco à fidelibus præ cæteris celebriori cultu ſuſceptus eſt venerandus. Sed reddamus hic eam, quæ de eiuſmodi Eccleſiæ erectione & dedicatione extat vetus inſcriptio, quæ ab Ambroſio deſcripta ſic ſe habet:

PRÆCVRSOR DOMINI MARTYR BAPTISTA IOANNES
POSSIDET CONSTRVCTAM IN ÆTERNO MVNERE SEDEM,
QVAM DEVOTVS REX RECCESVINTHVS AMATOR
NOMINIS IPSE TVI PROPRIO DE IVRE DICAVI
TERTIO POST DECIMVM REGNI COMES INCLYTVS ANNO,
SEXCENTVM DECIES ERA NONAGESIMA NOVEM.

Porro vocem, decies, otioſe appoſitam ad verſus perfectionem, idem auctor, qui recitat, affirmat ex temporis exacta ratione. Locus, in quo Eccleſia erecta erat, licet amplus, modo humilis apparet, Balneum, dictus, qui hoc tempore nobiliſſimus habebatur in vertice Valliſoletanæ ſitus.

IESV CHRISTI
Annus 662.

VITALIANI PAP. Annus 8. CONSTANTIS IMP. Annus 21.

I. CONCILIVM CLYPIACENSE.

SEXCENTESIMVS ſexageſimus ſecundus Domini annus, quinta Indictione, numeratur etiam Clodouei Regis decimus ſextus: quo à Clodoueo Rege in Galliis Clypiacenſis habita eſt Synodus omnium propemodum Francorum gentis, Epiſcoporum. Eſt Clypiacum villa in territorio Pariſienſi, de qua mentio habetur in rebus geſtis S. Anſberti Epiſcopi Rothomagenſis. De hac vero Synodo hæc apud Aimoinum leguntur a:

a Aimoin. lib. 4. c. 41.

Anno decimo ſexto, ex quo ſceptra ſuſceperat regalia Clodoueus, Pontifices, & totius gentis Principes Clypiacum conuenire iubens, mediuſque inter eos ſolio reſidens, hoc habuit ſermonis exordium: Quamquam, inquiens, Francigenæ ciues, terreni nos cura principatus admonuerit, publicis nos rebus conſultores aduocare: tamen prius nobis conuenit ea, quæ Dei & ſanctorum eius ſunt, diſponere, vt poſtmodum ea, quæ noſtra ſunt, Deo dante, ex ſententia cadant. Ille enim, qui per ſemetipſum polliceri dignatus eſt, dicens b: Primum quærite regnum Dei, & iuſtitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis: nobis ſuis obtemperantibus præceptis, ſua confert promiſſa. Requirantur itaque, quæ ſunt placita ſanctis in regno tam conſiſtentibus æterni Patris, & cuncta nobis euenient proſpera in terris, ſi ea curauerimus adimplere factis. Intentionem igitur noſtri cordis, vos ſacerdotes, qui dij vocati eſtis, & filij Excelſi omnes, attendite, & audite; & auditam ſi probaueritis, vna nobiſcum ad effectum adducere laborate. Noſtri itaque deuotio hæc extat animi, vt monaſterium patroni noſtri domini Dionyſii, in quo ipſe cum conſortibus teſtimonij veritatis requieſcit humatus, & pia memoriæ genitores noſtri, dominus videlicet Dagobertus ac domina Nantildis ſe ſepeliri mandauerunt, ab omni ſoluamus dominio mortalium: quatenus Abba vel fratres eo loco commanentes poſſeſſiones à parentibus noſtris, ſiue ab aliis fidelibus Chriſtianis ſibi traditas, abſque vllius dominationis inquietudine poſſidentes, pro ſalute noſtra ac ſtatu regni noſtri liberius Deum deprecentur.

b Matt. 6.

PRIVILEGIVM MONACHORVM S. DIONYSII.

II. *Huic autem noſtræ ſuggeſtioni conſentit venerabilis Landericus Pariſiacæ vrbis Præſul, in cuius diœceſi cœnobium illud ſitum eſt, & cui vſque ad præſens tempus ſubiectum fuit. Hanc ergo libertatem ſerui Dei inibi conſtituti dum fuerint adepti, nulliuſque præter Dei & ſanctorum, noſtrumque, cui etiam tota natio Francorum paret, fuerint perpeſſi dominatum: ſciant ſe debito tali genitoribus noſtris & nobis, eiſque, qui noſtro (vt ſperamus) per Dei gratiam orientur ex ſemine, fore obnoxios: & pro noſtra, eorumque, quos commemorauimus, præſenti ac futura requie non deſinant Deum exorare. Hæc Regem pro concione loquutum circumſtantes, poſtquam auſcultauerunt intente: in laudibus eius proclamantes, manſura ei optant gaudia.*

Huic conuentui interfuere prope omnes Gallicani Epiſcopi, inter quos quidam ſancti extiterunt viri, quos ſancta Eccleſia dignis efferi honoribus, eo quod ad eorum ſepulchra variis vexati ſanarentur infirmitatibus: id eſt, beatus Audoenus, ſanctus Eado frater ipſius, & dominus Eligius cum beato Sulpicio, nec non ſancto Eucherio. hæc de Synodo ibi: de rebus autem in ea geſtis nihil præterea.

Sed & ſub eodem Clodoueo Rege celebrata reperitur Synodus Cabilonenſis, quoto autem anno regni eius, ignoratur: cui inter alios dignos Epiſcopos ſanctitateque celebres interfuiſſe leguntur, qui etiam in dicto Concilio Clypiacenſi præſentes fuerunt ſancti viri Audoenus & Eligius: verum non ſub Landerico Epiſcopo Pariſienſi habita ponitur, ſed eo tempore, quo Pariſienſi Eccleſiæ præerat Audobertus, qui per Abbatem Grimoaldum eidem interfuit. Ad hunc autem Audobertum S. Audoenus Epiſcopus Rothomagenſis ſcripſit vitam Sancti Eligii Epiſcopi Nouiomenſis: extantque ad eum litteræ vtriuſque vltro citroque datæ in appendice eiuſdem ſcriptionis. habentur eius Synodi canones decem & nouem, quos tu conſulas. Legitur poſt ipſos epiſtola Synodalis ad Theodorum Epiſcopum, qui publice egerit pœnitentiam ob publica peccata commiſſa, qui citatur cauſam dicere ad ſequentem Synodum Arelatenſem. Quod ad tempus regni Clodouei ſpectat: peruenisse ipſum vſque ad annum decimumoctauum ſui regni, inferius dicturi ſumus. III. Concilium Cabilonense.

IESV CHRISTI
ANNVS 663.

VITALIANI PAP. Annus 9. CONSTANTIS IMP. Annus 22.

QVI ſequitur annus ſexcenteſimus ſexageſimus tertius, Indictione ſexta inſcribitur: quo Conſtans Imperator Romam ſe conferens ad limina Apoſtolorum viſitanda, à Vitaliano Romano Pontifice honorifice exceptus eſt. Sed quomodo id acciderit, & quæ ab eodem Imperatore Romæ geſta ſint, ex Anaſtaſio bibliothecario audiamus, qui in Vitaliano ipſo iſta habet: I.

Huius, inquit, *temporibus venit Conſtans* * *Auguſtus de regia vrbe per litoraria Athenas, exinde Tarentum, inde Beneuentum, & Neapolim per Indictionem ſextam: poſtmodum venit Romam, id eſt, quinta die menſis Iulij, Indictione ſupraſcripta. Et occurrit ei Apoſtolicus cum clero ſuo milliario ſexto ab vrbe Roma, & ſuſcepit eum.* Obſequia ista Pontificis quid aliud merentur, niſi fuiſſe aduentum eius in vrbem pacificum, pręmiſſis ſeque pacis nunciis, quæ ſignificarent Imperatorem venientem in Occidentem, Occidentalium velle ſectari fidem, ac deteſtari Orientalium errorem, à quibus volens libenſque diſcederet? Hæc & alia huiuſmodi cum apud Vitalianum Pontificem fidem inuenerint, nihil voluit prætermiſiſſe, quo eum demereri & continere in officio poſſet; vt ab eodem auctore audies, qui ſic reliqua narrare pergit:

* Conſtans

Et ipſa die ambulauit Imperator ad ſanctum Petrum ad orationem, & donum ibi obtulit: die Sabbati ad S. Mariam venit, & ipſe quoque donum obtulit. Dominico die proceſſit ad S. Petrum cum exercitu ſuo: omnes cum cereis exierunt obuiam ei, & obtulit ſuper altare illius pallium auro textum; & celebratæ ſunt Miſſæ. Item Sabbati die venit Imperator ad Lateranas ædes, & lauit ſe, & ibidem pranſus eſt in baſilica Iulij. Item Dominico die fuit ſtatio ad ſanctum Petrum; & poſt Miſſas celebratas, Vale ſibi fecerunt inuicem Imperator & Pontifex. Duodecim dies in ciuitate Romana perſeuerans, omnia, quæ erant in ære, ad ornatum ciuitatis depoſuit. Sed & Eccleſiam beatæ Mariæ ad Martyres, quæ II.

tiſſimæ artis erat, diſcooperuit, & in regiam vrbem cum a-lijs diuerſis rebus, quæ depoſuerat, direxit. Et poſtmodum ſecun-da feria egreſſus de ciuitate Romana, reuerſus Neapolim, inde terreno itinere pergens Rhegium, ingreſſus eſt Siciliam per Indi-ctionem ſeptimam, & habitauit in ciuitate Syracuſana, & talem afflictionem poſuit in populo, ſeu habitatoribus, vel poſſeſſoribus prouinciarum Calabriæ, Siciliæ, Africæ, Sardiniæ per diagrapha, ſeu capita, atque nauticationes per annos plurimos, quales à ſæculo nunquam fuerant, ſed & alia multa mandita perpeſſi ſunt, vt a-liqua ſpes vitæ non remaneret: ſed & ſacra vaſa, vel Cimilia, ſiue venmilia, ſanctarum Dei Eccleſiarum Dei auſerent, nihil dimiſit. hactenus Anaſtaſius: quæ autem proſequitur de eius ne-ce, ſuo loco dicemus.

III. Hic vero abſque accurata conſideratione non tranſ-eat, quomodo Romanus Pontifex Vitalianus inter ſo-lertes prudentesque Pontifices adnumeratus, imo & in-ter ſanctos, quos colit Eccleſia Catholica, recenſitus, er-ga Conſtantem Auguſtum nullum genus obſequii præ-termiſit, quo poſſet hominem demereri. Non enim ei-cit ab Eccleſia ſacrilegum fratricidam, neque procul ab-horruit, vel à ſalutatione hominis, qui ſanctiſſimũ Pon-tificem Martinum è Sede tyrannice extuliſſet, ignomi-nioſe tractaſſet, ac tandem relegatum Cherſonæ perire fame etiam coegiſſet: non exhibitam in ſanctum Maxi-mum eiuſq; diſcipulum carnificinam exprobrauit: non, inquam, tot tantiſque aſperſum criminibus hominem ſpreuit, vel (vt par erat) exhorruit, foresque illi occluſit Eccleſiæ; ſed obuiam prodiit, excepit, fouit, amplexa-tus & proſequutus eſt omni genere charitatis.

IV. Cur ita Vitalianus in ſummum diſpendium (vt vide-ri poterat) Eccleſiaſticæ læſe cenſuræ, & fractæ penitus diſciplinæ? Qui cuncta moderatur Deus, & fecit in nu-mero, pondere, ac menſura, & pro ratione diuerſorum temporum diuerſas à nobis in rebus gerendis rationes expoſcit; ſecundum quod Sapiens definiit, dicens *a*: *Tempus odij, & tempus amoris; & tempus amplexandi, & tem-pus ab amplexibus recedendi; & tempus pacis, & belli tempus.* ſuaſit Vicario ſuo Summo Pontifici, ita agere cum ſce-leſtiſſimo homine, diſſimulanda omnia hominis illius delicta, dummodo Catholicæ eſſet veritati conſultum, cui conduceret, vt Imperator diu hæreticus, ſiue per veri-tatem, ſiue per occaſionem ſpecimen ederet Catholi-cæ pietatis, perſonam præ ſe ferens hominis Ortho-doxi.

V. Quod enim vna cum Imperatore (vt ſæpe cognitum eſt) vniuerſus Oriens vel ſchiſmate ſcindi, vel commu-nione Catholica vniri ſoleret: ſanctus Spiritus perſua-ſit, Eccleſiaſticos tunc reliquos omnes ſilere canones, Eccleſiaſticamq; tacere cenſuram, vt vnius communica-tione vniuerſus ſimul Oriens & Occidens, diu inter ſe diuiſi ſchiſmate, communione Catholica ſtringerentur. Nec ipſum Vitalianum ſpes fefellit, vel conſilium eius eſt irritum redditum: etenim eiuſmodi remiſſione cenſuræ factum, vt non ipſe ſolus Conſtans vſque ad obitum vi-deri voluerit eſſe Catholicus, ſed hac ſemel aperta via, & eius ſucceſſor in Imperio, œcumenico congregato Concilio, ad ipſam hæreſim extirpandam, omne contu-lerit ſtudium atque robur. Cuius enim eſt ſancire cano-nes, eiuſdem eſt & moderari eos, ac pro ratione perſo-narum & temporis ſecundum Dei conſilium cuncta diſ-ponere, quæ prodeſſe ſciat Eccleſiæ. Vnus idemque Spi-ritus dono conſilii atque diſcretionis hæc omnia eſt o-peratus, remittens neruos Eccleſiaſticæ arctæ cenſuræ pro ſalute totius Eccleſiæ conſequenda. Hinc illud quam ſaluberrime monet Eccleſiaſtes *b*: *Noli eſſe iuſtus multum; neque plus ſapias quam neceſſe eſt, ne obſtupeſcas.* Probes igitur neceſſe eſt medicinam, ex qua integra ſanitas fuit Eccleſiæ Catholicæ reſtituta.

VI. Hæc eadem cum & deſcribat Paulus *c* diaconus de aduentu Conſtantis Imper. & rebus ab eo Romæ geſtis, dicatq; contigiſſe reditum eius in Siciliam anno ſequẽti, Indictione ſeptima: multa commiſcet de bello ab eo-dem in Italia geſto aduerſus Grimoaldum Regem Lon-gobardorum, & eius filium Romoaldum Ducem Be-neuentanum, antequam ſe conferret in Vrbem ipſe Conſtans Imperator hoc anno: licet auctorum eius ex iis, quæ idem Paulus tradit, vbi agit de tempore Ariperti Regis eius prædeceſſoris, alia eſſet ratio ineunda. Siqui-dem dum ait, ipſum annos nouem regnaſſe, & filios v-num, cœpiſſe vero ex ſententia ipſius regnare anno Red-emptoris ſexcenteſimo quinquageſimo nono: non ante ſexcenteſimum ſexageſimum nonum Grimoal-dum regnare cœpiſſe, dicendum eſſet: quod plane con-trarium omnino eſſe reperitur iis, qui de exordio regni eiuſdem Grimoaldi habentur in eiuſdem Regis edicto, cui magis, quam alicui ſcriptori aliter aſſerenti eſſe ſtan-dum, nemo non dixerit: & ex eius aſſertione fore neceſ-ſe omnes diuerſa ſentientes corrigere & emendare, æ-que conſentiet abſque aliqua controuerſia. Hoc idcirco dixerimus, quod qui nuper res Longobardorum & Re-gum Italiæ eſt accuratius proſecutus *d*, ponat exordium regni Grimoaldi anno Domini ſexcenteſimo ſexageſi-mo primo, cum ex eiuſdem edicti, quod & ipſe recitat, auctoritate erroris redarguatur: etenim ipſius exordio hæc in eo leguntur: *Ideo ego Grimoaldus vir excellentiſſimus Rex gentis Longobardorum, anno (Deo propitio) ſexto regni mei, menſe Iulio, Indictione vndecima, per ſuggeſtionem Iudicum,* &c. Cum igitur menſe Iulio Indictionis vndecimæ nu-meret ipſe Grimoaldus annum ſextum regni ſui, fateri vtique neceſſe eſt, ipſum regnare cœpiſſe hoc anno ſex-centeſimo ſexageſimo tertio, ſexta inchoata Indictione: ad quod ſane tempus bellum cum Longobardis à Con-ſtante geſtum referendum eſt, nec eſt, quod ad ſequen-tem ſextam Indictionem id referri poſſit, cum tunc temporis neque Conſtantem, neque Grimoaldum ſu-perſtites eſſe contigerit, iam diu ante vtroque de-functo.

GRIMOALDI REGNUM QUANDO CONTIGIT.

VII. Quod autem ad ipſum bellum pertinet, antequam illud auſpicaretur Conſtans, conſultum ab eo ſanctum eremitam, Paulus tradit, qui hæc de his habet *e*: *Prius ad ſolitarium quendam, qui prophetiæ ſpiritum habere dicebatur, abijt, ſtudioſe ab eo ſciſcitans, vtrum gentem Longobardorum, quæ in Italia habitabat, ſuperare & obtinere poſſet. A quo cum ſeruus Dei ſpatium vnius noctis expetiiſſet, vt pro hoc ipſo Domi-num ſupplicaret: facto mane, ita eidem Auguſto reſpondit: Gens Longobardorum ſuperari modo ab aliquo non poterit; quia Regina quædam ex alia prouincia veniens, baſilicam beati Ioannis Ba-ptiſtæ in Longobardorum finibus conſtruxit, & propter hoc ipſe beatus Ioannes pro Longobardorum gente continue intercedit. Veniet autem tempus, quando ipſum oraculum habebitur de-ſpectui, & tunc gens ipſa peribit. Quod nos ita factum eſſe pro-bauimus; quia ante Longobardorum perditionem, eandem bea-ti Ioannis baſilicam: quæ vtique in loco, qui Modicia dicitur, eſt conſtituta, per viles perſonas ordinari conſpeximus: ita vt in-dignis & adulteris, non pro vitæ merito, ſed præmiorum datione iiſdem locus venerabilis largiretur.* hactenus Paulus, qui narrare pergit inania ſtudia Conſtantis Imperatoris, quæ inſumpſit, vt Beneuentana potiri poſſet ciuitate, tu ipſum conſulas. cæterum eiuſdem Pauli *f* aſſertio-ne, ante Imperatoris aduentum in Vrbem ea omnia contigiſſe traduntur. Defenſam autem fuiſſe Beneuen-tanam ciuitatem ope ſancti Barbari eiuſdem ciuitatis tunc Epiſcopi, plura, quæ in eius vita ſcripta habentur, oſtendunt.

VATICINIUM DE REGNO LONGOBARD.

VIII. Quod autem ad Grimoaldum pertinet; fuiſſe ipſum quidem ex Ariano ad fidem Catholicam conuerſum per ſanctum Ioannem Bergomi Epiſcopum, eiuſdem Sancti Acta tradunt. Porro de ſua ipſius fide Catholi-ca illud certum reliquit poſteris omnibus conſpicuum monumentum, dum (vt ex Paulo ſuo loco dicetur) con-ſtat ipſum erexiſſe baſilicam ſub titulo ſancti Ambroſii Mediolanenſis Epiſcopi, quem liquet fuiſſe Arianorum acerrimum oppugnatorem. De bellica eius virtute, & aduerſus Græcos alia antehac obtenta victoria, hæc bre-uiter idem Paulus *g*: *Cum eſſet bellicoſiſſimus, & vbique in-ſignis, venientibus eo tempore Græcis, vt oraculum ſancti Mi-chaelis Archangeli in monte Gargano ſitum deprædarentur, Grimoaldus ſuper eos cum exercitu veniens, vltima cæde eos pro-*

a Eccl. 3.
b Eccl. 7.
c Paul. diac. lib. 5. c. 7.
d Sigon. de reg. Ital. li. 2. in Grimoaldo.
e Pau. diac. lib. 5. c. 6.
f Pau. diac. lib. 5. c. 34.
g Paul. li. 4. c. 47.

ſtrauit. hæc ipſe de rebus ab eo geſtis, cum Dux tantum eſſet, antequam regnum capeſſeret.

IESV CHRISTI ANNVS 664.

VITALIANI PAP. Annus 10. CONSTANTIS IMP. Annus 23.

I. ANNVS ſexcenteſimus ſexageſimus quartus, Indictione ſeptima, adeſt: quo Ioannes Conſtantino-
CONSTANTINVS EPISCOP. CONSTANTINOP. politanus Epiſcopus, vbi ſediſſet annos quinque & menſes nouem (vt Nicephori Chronicon habet) moritur, atque in locum ipſius ſubrogatus eſt Conſtantinus diaconus eiuſdem Eccleſiæ: itemq; vatorum cultos & Oecumenus, Catholicæ communionis, Monothelitis penitus aduerſarius; vt ſextæ Synodi Acta *a*, ſi tamen
a Sext. Syn. Act. 14. impoſtura careant, ſignificant, cum ita ſancta Synodus de tribus his Epiſcopis Thoma, Ioanne, & Conſtantino decreuiſſe dicitur: *Sanctum Concilium dixit: Corporali ſacramento in noſtra audientia & glorioſiſſimorum Iudicum, qui nobiſcum ſunt, perſoluto à Georgio Deo amabili diacono & Chartophylace ſanctæ huius magnæ Eccleſiæ Dei, perfectamq; nobis ſatisfactionem huiuſmodi corporali verbo perhibente, quod nullatenus ſanctæ memoriæ Thomas, Ioannes, & Conſtantinus à quibuſdam libellos exterſerunt de vna operatione & voluntate: hos ſanctæ memoriæ tres viros, id eſt, Thomam, Ioannem, & Conſtantinum, praeuidimus in identitate manere, atque in ſacris Diptychis ſanctarum Eccleſiarum recitari, vtpote qui in omnibus immaculati & irreprehenſibiles inuenti ſunt circa rectam noſtram Chriſtianorum fidem.* hæc de his ibi. Cæterum, quod ad Conſtantinum pertinet, nihil prohibet, quin potuerit eſſe Catholicus, Imperatore iam in Occidente inter Catholicos apparente Catholico: ſed de duobus aliis Thoma & Ioanne, quæ dicta ſunt, ſuperius obſtant.

II. Porro hoc eodem anno Conſtans Imper. in Siciliam
b Paul. diacon. l. 5. c. 7. 8. 9. in add. eod. c. 8. 19. 20. 21. 23. venit, ibiq; (vt Paulus diaconus *b* tradit) vſque ad duodecimam Indictionem permanſit: cum interea Grimoaldus Rex Longobardorum Auares mouet aduerſus Lupum Ducem Foroiulij, qui abſentia Regis fretus, ducatum illi ſibi vſurpans, aduerſus eundem Regem rebel-
LVPVS TYRANNVS. lauerat. Sed tandem Lupus à barbaris illis occiditur: at labor fuit Grimoaldo poſt necem tyranni, Auares ad propria reuocare, qui Foroiulij potiti erant. Occiſus eſt pariter Warnefridus Lupi ſucceſſor à Foroiulienſibus, cum aduerſus eos commouiſſet Sclauos. Sed quomodo per eius ſucceſſorem Wectarim iidem Sclaui fuerint penitus ſuperati, audi mirandum. Paulus diaconus rem geſtam paucis ita deſcribit:

III. *Venientes Sclaui caſtra metati ſunt in loco, qui Broxas dici-*
SCLAVI VINCVNTVR A PAVCISSIMO NVMERO MILITVM. *tur, non longe à Foroiulij. Secundum diuinam autem diſpoſitionem contigit, vt Dux Wectari ſuperiori veſpere à Ticino reuerteretur, neſcientibus Sclauis. Cuius Comites cum ad propria (vt aſſolet fieri) remeaſſent: ipſe hoc nuncium de Sclauis audiens, cum paucis viris, hoc eſt, cum viginti quinque, contra eos progreſſus eſt. Quem Sclaui cum tam paucis venire conſpicientes, irriſerunt, dicentes: Patriarcham contra ſe cum clericis aduentare.* Etenim (vt dictum eſt) Patriarcha Aquileienſis, Aquileia primum, inde è Grado inſula pulſus, in caſtro Chermone apud Foroiulij reſidebat, quem redire Chermonem Sclaui exiſtimarunt. Pergit vero Paulus hæc de Wectari: *Qui, inquit, cum ad pontem Naciſonis fluminis, qui ibidem eſt, vbi Sclaui reſidebant, propinquaſſet: caſſidem ſibi de capite auferens, vultum ſuum Sclauis oſtendit: erat enim caluo capite. Quem dum Sclaui, quia ipſe eſſet Wectari, cognoſcerent: mox perturbati, Wectarim adeſſe clamitant: Deoq; eos exterrente, plus de fuga quam de prælio cogitant. Tunc ſuper eos Wectari, cum paucis, quos habebat, irruens, tanta eos ſtrage proſtrauit, vt ex quinque millibus viris, vix pauci, qui euaderent, remanerent.* hactenus Paulus.

IV. Quod ad res Anglicanæ Eccleſiæ pertinet: cum in prouincia mediterraneorum Anglorum Nordhumbrorum & Merciorum ex Scotia petiti præſiderent Epiſcopi, qui etſi in omnibus fide eſſent Orthodoxi, in celebratione tamen Paſchalis feſti minime cum Catholicis conuenirent: huius rei gratia factum eſt, vt hoc ipſo anno coram Rege Oſuui inter vtramque partem de eo diſputatio haberetur; deſcribitur ipſa à Beda, qui de occaſione eius diſputationis iſta præmittit: *c His,* inquit, *temporibus quæſtio facta eſt frequens & magna de obſeruatione Paſchæ, confirmantibus eis, qui de Cantia, vel de Gallia aduenerant, quod Scoti Dominicum Paſcha diem contra vniuerſalis Eccleſiæ morem celebrarent. Erat in his acerrimus veri Paſchæ defenſor, nomine Ronan, natione quidem Scotus, ſed in Gallia vel Italia retibus regulam Eccleſiaſticæ veritatis edoctus: qui cum Finane Scoto Epiſcopo confligens, multos quidem correxit, vel ad ſolertiorem veritatis inquiſitionem accendit, nequaquam tamen Finanum emendare potuit; quin potius, quod eſſet homo feroci animi acerbiorem caſtigando, & apertum veritatis aduerſarium reddidit. Obſeruabat autem Iacob, diaconus quondam (vt ſupra docuimus) venerabilis Archiepiſcopi Paulini, verum & Catholicum Paſcha cum omnibus, quos ad correctionem viam erudire poterat. Obſeruabat & Regina Eanfled cum ſuis iuxta quod in Cantia fieri viderat, habens ſecum de Cantia presbyterum Catholicæ obſeruationis, nomine Romanum. Vnde nonnunquam contigiſſe fertur illis temporibus, vt bis in anno vno Paſcha celebraretur; & cum Rex Paſcha Dominicum ſolutis ieiuniis faceret, tunc Regina cum ſuis perſiſtens adhuc in ieiunio, diem Palmarum celebraret.*

Sed antequam vlterius progrediatur oratio, hic meminiſſe oportet, quæ & ſuperius attigimus, eodem au- V.
ctore Beda conſtare, hos quidem, qui ſecus ac Catholici in Scotia Paſcha celebrabant, non fuiſſe eius erroris, vt cum Iudæis celebrandum Paſcha dicerent, ob idq; ſententiæ in Quartadecimanos in Niceno Concilio latæ obnoxij fuerint, ſed iidem ſecus acti, non decimaquarta Luna, ſed die ſemper Dominico celebrarent, vt Catholici omnes, cum quibus tamen in eo nequaquam conuenirent, quod Catholici illum Dominicum diem ad agendum Paſcha ſuſciperent, qui à decima quarta Luna ad veſperam vſque ad vigeſimam primam Lunam primus occurreret; Scotis autem, qui à decimaquarta Luna vſque ad vigeſimam dies Dominicus primus occurreret, is dies Paſchalis ipſis ſolennis erat: ex quo illud abſurdum interdum contingebat, vt ſi quarta decima Luna occurreret Dominica dies, ipſi eadem die vna cum Iudæis Paſcha pariter celebrarent. Verum eiuſmodi error irrepſit in Scotos non ex refractaria contumacia, vt agere voluerint contra totius Eccleſiæ Catholicæ vſum; ſed ex inſcitia Paſchalis computus. Porro cœpit eſt eiuſmodi error anno Domini quingenteſimo ſexageſimo ſexto, perdurauitq; vſque ad annum ſexcenteſimum decimum ſextum, ita vigenti annis centum quinquaginta. Cæterum idem error in hunc vſque annum fuiſſe illis venialis oſtenditur, quod non ex contumacia & ſchiſmate fuiſſet exortus, ſed tolerabili quadam ignorantia, cum (vt idem teſtatur Beda) nemo illis vltra orbem poſitis Synodalia Paſchalis obſeruantiæ decreta porrexiſſet. Quamobrem haud eſſe ſuccis Eccleſiæ Catholicæ ex Albo ſanctorum expungendi, qui ſanctitate inſignes, in hunc vſque annum inter eos egregiis virtutibus claruerunt, pluribus etiam miraculis illuſtrati. Sed age hic ipſam diſputationem paucis argumentis tractatam ac definitam ex eodem auctore reddamus.

Celebrata ipſa quidem eſt, duobus Regibus præſen- VI.
tibus patre ac filio, Oſuui & Alchfrido, quorum alter, nempe pater, Scotos in celebrando Paſchate ſequebatur, Alchfridus autem Romanæ Eccleſiæ vſum, vtpote qui catechiſtam habuiſſet Wilfridum, qui Romæ primum, deinde in Galliis res Eccleſiaſticas didiciſſet. Locus vero conuentus habendi delectum eſt monaſterium Hildæ Abbatiſſæ magni nominis fœminæ. Cæterum ſi vocibus vti debemus Eccleſiaſticis, haud putamus eiuſmodi conuentum Synodum vel Concilium eſſe dicendum, cum